

Γιώτα Κριλή: Ο τελευταίος γεωργός

Το τελευταίο βιβλίο της τριλογίας ιστορικών μυθιστορημάτων της καταξιωμένης συγγραφέως Γιώτας Κριλή αποκλειστικά στον Κόσμο

Μέρος τρίτο

Η Γιώργαινα έφερε μεζέδες και κεράσματα. Η Φουφούλαινα τράβηξε το ποτηράκι της και αναστέναξε. Ήταν στενοχωρημένη. Είχε άρρωστο βαριά τον αφέντη της τον Φουφούλη που ήταν και ο αγροφύλακας του χωριού. Και οι δυο γιοι της, που ήταν ρογιασμένοι σε τσέλιγκα πέρα στην Καρύταινα, δεν ήρθαν τη Λαμπρή. Πρώτη φορά που δεν πήγε στο πανηγύρι. Ήταν πασίγνωστη, γλεντζού και χορευταρού, σε όλα τα πανηγύρια της Γούρνας. Το όνομά της ήταν από το παρατσούκλι του άντρα της του Γιάννη. Όταν ήταν έφηβος έπαιζαν ένα παιχνίδι με μύγδαλα. Έβαζαν ένα μύγδαλο πάνω σε ίσια επιφάνεια και όποιος το φυσούσε πιο μακριά το κέρδιζε. Ο Γιάννης, μεγαλόσωμος και δυνατός, το φυσούσε μακρύτερα από τους άλλους και κέρδιζε όλα τα μύγδαλα. Στην αρχή τον φώναζαν Φουφού αλλά τελικά του έμεινε το Φουφούλης.

– Περαιστικά στον αγροφύλακά μας. Τώρα που 'φτιαξε ο καιρός θα γίνει καλά. Και τα παιδιά θα 'ρθουν μεθαύριο στο πανηγύρι'.

– Έχει μεγάλη στενοχώρια, Γιώργη μου, που δεν μπορεί να φυλάξει το χωριό.

– Να του πεις να μη στενοχωριέται. Έχω βάλει στη θέση του το Λάζαρο με το γιο του τον Αναστάση.

Άρχισαν να έρχονται και άλλοι μουσαφίρηδες για να πουν τα χρόνια πολλά. Επέστρεψαν και τα κουριάδα του Ηρακλή με τον Αριστείδη.

– Καλώς τα παλικάρια, του Μάη τα βλαστάρια. Να τους χαιρέσαι, καπετάνιε, είπε η Φουφούλαινα.

Ήταν φοιτητές στη σχολή αξιωματικών. Μελαχρινοί με ωραίο παράστημα. Ήταν δίδυμοι πανομοιότυποι και δεν μπορούσες να τους ξεχωρίσεις. Όμως φορούσαν διαφορετικές στολές. Ο Μανόλης ναυτική και ο Λευτέρης στρατιωτική.

– Σήκω, Γιώργη μου, να φέρουμε ένα γύρο να ξεσκάσω η κακομοίρα, είπε η Φουφούλαινα και κίνησε το χορό με το τραγούδι:

Σήμερα, μαύρα μου μάτια, πέφτουν τα σπαθιά γεμάτα.

Σήμερα είν' ωραία σχόλη, δω θα μαζευτούμε όλοι.

Μα 'ρθαν ξένοι, μα 'ρθαν ντόπιοι, μα 'ρθαν κι από την Ευρώπη.

Μα 'ρθαν και δυο παλικάρια, κιτρολεμονιάς κλωνάρια...

Μπήκαν και άλλοι στο χορό. Ο κόσμος μαζευόταν και το γλέντι όλο και μεγάλωνε. Ο ήλιος έγειρε προς τη δύση. Επέστρεψε και ο Στρατής με τη φαμελιά του από το πανηγύρι. Ο καπετάν Ροκάκης έκανε νόημα στους γιους του και άρχισε να παίζει τη λύρα και να σιγοτραγουδάει:

Η σούστα είναι ο χορός, ο πιο καλός στην Κρήτη

κι όντε τότε χορεύουνε σείεται ο Ψηλορείτης.

Η λύρα θέλει μερακλή κι ο μερακλής δοξάρι

κι η σούστα θέλει όμορφο και ταιριαστό ζευγάρι.

– Χόρεψε σούστα κοπελιά χόρεψε ζάλο ζάλο

ταχιά να τη χορέψουμε στην Κρήτη δίχως άλλο.

Τα αδέρφια κίνησαν το χορό και αμέσως ενώθηκαν μαζί τους ο Ηρακλής με την Ερμιόνη και τα παιδιά. Ο Γιώργης ξύπνησε τον πατέρα του. Εκείνος άνοιξε τα μάτια σαστισμένος. Οι Αηδοχωριτες δεν χόρταιναν να κοιτάζουν. Ήταν πρωτόγνωρος ο χορός τους, το τραγούδι και η μουσική. Η ομορφιά των χορευτών μάγευε και η γρήγορη κίνηση των ποδιών τους ζάλιζε. Χόρευαν όλοι με κέφι και η Μαρία έκανε με χάρη τα νάζια της. Δάκρυα

χαράς κύλησαν από τα μάτια του γερο-Νικόλα. «Σου μοιάζουν τα εγγόνια, αφέντη Νικόλα!» φώναζε η Φουφούλαινα. Παρότι δίδυμα δεν ήταν όμοια. Ο Σωκράτης έμοιαζε της μελαχρινής μάνας τους και η Μαρία ήταν ξανθιά σαν τον πατέρα τους. Ο καπετάν Ροκάκης είχε μπει στο κέφι και έπαιζε τη λύρα τραγουδώντας επανωτά τις μαντινάδες. Η κυρα-Μαρίκα καθόταν δίπλα του. Ήταν αρχοντικά ντυμένη, τα σγουρά μαλλιά της μαζεμένα κότσο. Κάτι του ψιθύρισε και κείνος σταμάτησε να παίζει τη λύρα και να τραγουδάει. Σταμάτησε και ο χορός. Οι χωρικοί φώναζαν: «Κι άλλο, κι άλλο!»

– Με το συμπάθιο, δεν μας παίρνει η ώρα. Θα χάσουμε το τρένο, είπε ο καπετάν Ροκάκης και σηκώθηκε.

Οι Αηδοχωριτες τον περιεργάζονταν. «Λεβεντάνθρωπος! Του μοιάζουν τα παλικάρια του», έλεγαν μέσα τους. Δεν είχαν ξαναδεί άντρα να φοράει κρητική βράκα. Πρόσεξαν που κούτσαινε. «Λαβώθηκε στον πόλεμο για τη λευτεριά της Κρήτης», ψιθύρισε κάποιος.

Ο Στρατής είχε ήδη έτοιμα τα ζα. Η Γιώργαινα έφερε ένα καλάθι με τρόφιμα για το ταξίδι τους. Αποχαιρέτησαν πρώτα το γερο-Νικόλα και σιγά σιγά όλους τους άλλους. «Εγώ θα μείνω, να μεγαλώσω το αρνί μου», δήλωσε η Μαρία. Θα έμενε και ο Σωκράτης να μεγαλώσει το δικό του. Αγρίεψε η γιαγιά η κυρα-Μαρίκα και η Μαρία έβαλε τα κλάματα. Έπειτα ζήτησε να πάρει τη Νικολέτα μαζί της και δεν της χάλασαν το χατίρι. «Στο καλό! Καλοτάξιδοι! Να μας έρθετε μεθαύριο στο πανηγύρι'».

Τέτοιους μουσαφίρηδες δεν είχε ξαναδεί το Αηδοχώρι. Και οι χωρικοί για πολύ καιρό θα μολογάγανε τον πρωτόγνωρο κρητικό χορό, τους αρχοντικούς συμπεθέρους, τα όμορφα παλικάρια, τα χαριτωμένα εγγόνια που χόρευαν ωραία, την Ερμιόνη που φορούσε καπέλο και που δεν είχε κάνει άλλα παιδιά.

*

Είχε σουρουπώσει όταν επέστρεψαν, ο Ηρακλής με το Στρατή, από το σταθμό. Η γιορτή συνεχιζόταν. Οι τελευταίοι μουσαφίρηδες ήταν οι πανηγυριώτες που περνούσαν να πουν τα χρόνια πολλά πριν επιστρέψουν στα σπίτια τους. Ήταν εκεί ο παπα-Γιάννης και ο νεοδιορισμένος δάσκαλος του χωριού, ο Ελεφάντης.

– Γεια σου, Γιώργη! Θα σου χαρίσω ένα τραγουδάκι για τη γιορτή σου, πριν σας καληνυχτίσω, είπε η Φουφούλαινα και κίνησε τραγούδι της τάβλας:

Δε σ' το είπα, Γιώργη μια φορά, δε στο είπα τρεις και πέντε

τις έμορφες μην αγαπάς, τις ρούσες μη ζηλεύεις...

Η μελωδική, βροντερή φωνή της απλώθηκε μες στην αστροφεγγιά της νύχτας και βούβανε το κουβεντολόι. Την άκουγαν όλοι με δέος. «Λάλα το, Αηδόνα, λάλα το!» φώναζε ο παπα-Γιάννης. Σαν τέλειωσε το τραγούδι, ο Γιώργης την πλησίασε με μια κανάτα κρασί. «Ευχαριστώ, κυρα-Φουφούλαινα. Σου πρέπει διπλά τα κεράσματα», είπε και γέμισε το ποτήρι της. Το κατέβασε μονορούφι και έβγαλε ένα παγούρι κάτω από το φουστάνι της. Της το γέμισε και κείνη σηκώθηκε.

– Να 'σαι πολύχρονος, Γιώργη μου. Και του χρόνου. Αφέντη Νικόλα. Περαιστικά σου!

Προχώρησε να φύγει και μέριαζαν όλοι στο πέρασμά της έτσι μεγαλόσωμη που ήταν. Ο δάσκαλος που την άκουσε πρώτη φορά σχολίασε:

– Απίθανη! Βαρύτονη φωνή για όπερα.

Καληνύχτιζαν και οι υπόλοιποι ξένοι.

– Θα μείνω για λίγες μέρες, πάτερ, και θα τα πούμε στο κρασοπουλειό, είπε ο Ηρακλής.